

NAPLÓ

Előfizetési ár:
Egész évre 4 K | Egyes szám ára 4 fill.
Fél 2 K | Pályaudvarokon 6 fillér.
Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor.

Felelős szerkesztő:
DERÉKY ANTAL

Igazgató:
ERDÉSZ ZSIGMOND

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., DOHÁNY-UTCA 88. SZ.
Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

Német világ Magyarországon. Haramia a Bakonyban.

Német világ

Magyarországon.

Irta: Deréky Antal.

Csodálatos nép vagyunk mi magyarok!

Majd elfog bennünket és megszédít egy pillanatra a hazafias tubuzgóság, amikor tele szájjal, összeszorított ököllel esküszünk és kiáltunk halált mindenre, ami „német”; amikor képesek lennénk ökleink egy csapásával minden utunkba vetődő németet a föld porába sújtani és a legnagyobb kéjjel minden délen egy-egy szegényke, hitvány németet nyársra huzva megenni, majd pedig hideg közönnnyel, magyarságunkkal született nemfördömséggel, higgadtan türjük, hogy nemcsak szép magyar nyelvünket forgatják ki régi őseredetiségéből, hanem körülötünk sippal, dobbal és trombitával terjesztik a német nyelvet, német kultúrát és ráterítik a magyarságra a halotti szemfödlet...

Megbotránkozunk egy német cégtáblán; teli torokkal követeljük a német nyelvek magyarosítását; kiírjuk és pellengére állítjuk a lapokban azokat a hazaáruló kereskedőinket és iparosainkat, akik német levelezést, német könyvelést folytatnak, körülöttünk pedig mindegyre szaporodnak azok a trágyadombok, melyek millió és millió német bacillusokkal telítik meg egészséges, jó magyar vérünket. Zokon vesszük, ha a Lipót- és Terézváros kiváltságos népe, nyilvános helyeken, kávéházakban, családi érintkezésében csaknem kizárólag a német nyelvet kultiválja, de szemet hunyunk, ha a német kultúra, német színészet, — melyet oly nehéz volt kiküszöbölünk, — ismét megereszti csápjait és behálózza nemcsak a tömérdek anyagi és szellemi

áldozattal a magyarosodás felé terelt vidéki városokat, hanem az ország legféltettebb kincsét, a fővárosát, Budapestet is.

Szomoru megdöbbenéssel látjuk, hogy az illetékes tényezők milyen könnyelműen egyengetik utját a némettség terjedésének. Pozsonyban, Nagyszébenben, Brassóban, Sopronban és a délvidek kisebb városaiban, mint a bogáncs, úgy belekapaszkodott a német színészet a magyarság testébe; nincs mód kiturni őket; nincs erő, mely terjedésében meggátolhatná; pedig hiába torkogtatjuk, hiába kendőzgetjük a nuditást, a perverzítást, a pornográfiát is csak ezek terjesztették csiráiban Magyarországon.

A főváros pedig, különösen a főváros közönségének az a része, amelyik alkalomadtán olyan helykén hivalkodik magyarságával, különös kedvteléssel keresi fel azokat a nyilvános mulatóhelyeket, ahol a fülének oly kedves, durva és triviális komédiákat, német nyelven tálalják fel a megvakított és vakuló magyarnak. Alig van olyan orfeumunk, varieténk, kabarénk, kávéházi lebujszánk, ahol különös kedvteléssel ne terjesztenék, ne becézgetnék a német nyelvet; sőt — örökös szégyene a fővárosnak — még olyan kávéházunk, olyan mulatónk is van, ahol hamisítatlan lengyel-zsidó nyelven terjesztik a magyar kultúrát, a magyarság legnagyobb dicsőségére. Könnyű nekik azt mondani, hogy németül „is” játszanak, mert ezzel megkerülik a hatósági rendeletet; a valóság mégis csak az, hogy magyarul „is” játszanak és a magyar nyelvet a német mellett csak elkerülhellen, kényszerült „rossznak” tekintik.

Itt kellene megkezdeni a tisztogatást, a kérlelhetlen szigort minden vonalon, minden törvényesen megengedett eszköz-

zel; innen kell elsőbben kiküszöbölni a német nyelvet és a mulatóhelyeket, — ha másként megélni nem tudnak — inkább a felére redukálni, mint eltűnni, hogy a legélénkebb forgalmi utainkon elhelyezett mulatókban, a magyar fővárosban, állandóan a német nyelv kultiváltassék.

Mert a német élelmesség, a német spekuláció, lassan, de biztosan csempészi be hozzánk — a magyar nyelv megölő mérget. Most is egyszerre három nagy német szintársulat tervez inváziót a pénzünkre, merényletet a nyelvünk ellen és bámulatos, hogy a magyar sajtó nagy része, vagy egyszerűen hallgaton személt huny, vagy ami még rosszabb, nagyhangú reklámokkal hívja fel rá a közönség figyelmét...

Ha azt nem türtük, hogy a német színészet, a saját hajlékában terjeszthesse a német nyelvet fővárosunkban, ha nagy küzdelmek árán végre — hála Istennek, — megszabadultunk a német színházaktól, akkor vétkes könnyelműség szó nélkül eltűnni, hogy a magyar köznevelődésnek emelt csarnokba, minden érv és ürügy alatt — hacsak időszakonként is — becsempészhessek a magyarságot megmetyelző német színészetet.

Nem fogadhatjuk el azt a nevetségesnek, szinte frivolnak mondható érvelést, hogy a németek is pártolják a mi irodalmunkat; ezen a téren mi bőszes kárpótlást nyújtunk nekik a német irodalmi termékek túlságos terjesztése által és ezen a címen ők kétségtelenül több pénzt csinálnak ki a zsebünkből, mint mi az övékből. Hogy udvariasságból kitűzik az „Ördög” és a „Tanítónő” előadását, ez is inkább spekulációból történik, mert ezzel „két legyet ütnek egy csapással.” Eleget tesznek a könnyen kielégíthető magyar

hiuságnak, hogy annál több közönséget csábíthassanak majd a német előadásokra.

Mi minden tőlünk telhető erőnkkel, tudásunkkal és lelkesedésünkkel küzdeni fogunk a némettség ily módon való terjedése ellen; a jövőben kiterjesztjük figyelmünket az egész vonalon mindazon mulatóhelyekre, ahol a némettség, a magyarság rovására, állandó fészket és tápot talál és kérlelhetlen irtó hadat üzenünk mindazoknak, akik üzleti spekulációjuk áldozatául ejtik a főváros magyarságát.

De felveszük a harcot mindazon színházakkal is, ahol — bármi címen — évről-évre megismétlik azt a kegyetlen, cinikus, hazafiatlan tréfát, hogy a német muzsának, szintén csak önző haszonlesésből, tárt ajtót és menedéket nyujtanak és így közvetlen az elnémetesedésnek részesesül válnak.

És hisszük, hogy ebben az igaz, hazafias harcban, magunk mellett látjuk majd, mint természetes, becsületes fegyvertársakat, — az egész hazafias, magyar sajtót is! A kozmopoliták, nemzetközies és isten tudja még miféle hangzatos, modern címek mögött bujkáló tehetetlen, dühös tajtékozását, jól teljesített kötelességünk megnyugtató tudatában, szívesen, higgadtan eltürjük, hogy ezzel fővárosunk és nemzetünk magyarságának bármi parányi szolgálatot tegyünk...

A munkásokról.

(Májusi elmélkedés.)

Néha úgy elgondolkozom...

Gondolkozom az életen, mely nehéz, és az embereken, akik mind élni akarnak és mindnyájan csak egy cél felé törekcsenek, amit általánosságban jólétnek és boldogságnak neveznek.

De van-e hát abszolút boldogság a világon?
Nincs.

Az apró emberekre a konyhóban, a munkásra a műhelyben, a nagyokra a palotákban egyaránt ránehezedik az élet terhes sulya...

És mégis mindenhol, mindenkiben megfogamzik az irigység és mégis kaján szemmel irigyeljük el egymástól a betevő falatot is; pedig minden vonalon, minden téren, kormányok, közigazgatások, nemzet és társadalom egy eszmétől van áthatva, egy közös cél felé törekszik: megteremteni az általános megelégedést, egyesíteni a nemzetet és társadalmat azon eszmében, mely a kort uralja, a lelkeket háborgatja, a tömegeket mozgatja: *a szociális eszmék diadalában.*

És minél közelebb iparkodunk jutni a célhoz, annál inkább eltávolodunk tőle...

Mi lehet ennek az oka? Miben keressük, miben találjuk meg ennek a veszedelmes tünetnek káros csiráját?

Abban, hogy nálunk mindenki beszél szocializmusról, de senki se érti; vagy ha érti, félreérti; vagy ha nem érti félre, rosszul magyarázza azoknak, akik — nem értik és hamis nyomokra vezet, rossz utakra téveszt, midőn olyan eszméket érlel benne, olyan vágyakat ébreszt, olyan eredményekkel kecsegteti, melyek örökre elérhetetlenek maradnak előtte.

Pedig olyan egyszerű a szocialis tantétel és olyan régi; nem a mi korunk levegőjében, talajában, nem a mi népünk lelkében fogamzott; régmúlt századok érlelték, növesztették és első magvát az emberiség megváltója, a világ legnagyobb szívé Istene, Krisztus hintette el ez egyszerű tanában: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!

Ez a szocializmusnak, az igazi, a valódi, tiszta eszményi szocializmusnak a magva.

Ettől termékenyültek meg aztán a világ legnagyobb gondolkozói és ezzel indultak hódító utjukra azok, akik az emberiséget a közös szeretet által a közjólét felé igyekeztek elvezetni. Ez termékenyítette meg nagy Széchenyi Istvánunk és Kossuth Lajos lelkét, midőn nagy embereszeretettel, lángoló hazafiasságukkal a népeket a rabszolgaságból felszabadították és azután az egész nemzetet együttesen a magyar szabadság kivívására lelkesítették.

Azonban valamint Krisztus tanainak is akadtak meghamisítói, épúgy akadtak a legszebb, a legnemesebb, a legideálisabb szocializmusnak is hamis prófétái, akik az „egy akol — egy pásztor“ dicső eszméjét is saját önző céljaik eléréseért profanálták és hamis jelszavakkal, elferdítésekkel, undok ravaszúsággal megmáskították a szocializmus eszmei fogalmát.

Az ugynevezett nemzetközi szocializmus csak torzképe a valódi szocializmusnak; nem nemzetközi, mint azt Marx hirdette, hanem háttározottan nemzetellenes és *nem magyar*. Nem is a szabadság eszméjéből, hanem az egyeduralom büzös talajából nőtt ki magát; minden irányba, minden törekvése és tana odairányul, hogy a magyar nép, és a magyar munkásság szívéből gyökerestől kitépje az Isten, a haza és a szabadság fogalmát. Agitátorai szeretik magokat apostoloknak nevezni; de Krisztus apostolai nem szedtek se napidíjat, se utiköltséget; ők pedig minden szakszervezeti munkástól, mindenféle címeiken évente 83 korona befizetést követelnek és soha még nem volt olyan zsarnokhatalom, mely a nép véret úgy szilpolyozta volna, mint a népboldogító,

ugynevezett szocialdemokrata vezetők. És ez természetes is, mert az egész párt csak üzleti alapokra, a szegény nép és a munkásosztály jóhiszeműségére van alapítva.

Miért irtuk mindezeket?

Mert szociális téren nálunk veszedelmes tünetek jelentkeznek a munkások életében mindinkább felmerülő sztrájkisérletekben, melyek idegen elemek által szittatnak mesterségesen és tápot nyernek az ellenállásra képtelen józanabb elemeknél is.

Nem kicsinyeljük a nép és a munkásosztály nehéz megélhetési viszonyait; becsülni, tisztelni, szeretni tudjuk azt a munkást, aki alamizsnát nem fogad el, hanem becsületes munkát és annak tisztességes díjazását követeli. Harcolni, küzdeni tudunk és fogunk a becsületes munkások érdekeiért, bárhol, bárhonnán akarnák őket méltatlanul megtámadni; rendelkezésükre bocsátjuk tollunkat, támogatjuk őket lelkünk melegével, szeretetével mindaddig, míg igazukért harcolnak.

Amde éppen magyar lelkünk magyar szeretetével kérve kérjük, ne lépjenek ingó talajra, ne hallgassanak idegen, embertelen és hazafiatlan lázító mézes-mázos szavaira: ne hagyják abba a becsületes munkát bizonytalan célokért, mert a munkátlanság, a dologtalanság az élet legnagyobb megrontója.

Kenyéradó, munkás nélkül és munkás kenyéradó nélkül nem élhet meg; egyik a másikat feltételezi és egyik csak a másik megbecsülésével boldogulhat. A gyáripár amúgy is már a kisipar haldoklását idézte elő, ha tehát azok, akik a kisipart művelik, kényelemszeretettel, nagyvási viselkedéssel, vagy félreértett és nekik hamisan magyarázott szocializmusból egymás ellen támadnak, akkor végleg megadják a kisiparnak a haláldöfést és annak romjain a munkások a munkaadókkal együtt hiába keseregnek, mert többé fel nem támaszthatják halottaikból.

A Napló Mindenütt.

1909. ápr. 26. — május 2.

Örök tavasz.

Örök tavasz virradt fel május elsején, szépséges fővárosunkra... Az egymás tetejére állított, nehéz köhalmazok ablakaiban, erkélyein, ezer meg ezer színben tarkáló, himes, szép virágok terjesztik majd kellemes, mámorító, hódító illatárjukat... A virágok mögül, bájos női arckandikálnak a boldog járókellőkre, mint falusi libák a muskátlis ablakokból. Költészettől lesz terhes a levegő és a hold méla sugaraiban a troubadurok tömege lesi az édesen susogó szerelmi sóhajokat. A durva próza számüzve menekül, égne meredő kőfalaink közül és helyébe vonul az illatos arany poézis, a megretegő vágy és a titokzatos, édes, bűbajos sejtelem...

Ez az érem egyik oldala...

A másik oldalon, ott leskelődik minden utca sarkon egy-egy toporoggyos, vézna, kiaszott borgözös alak, — élesre fent késsel, elszánt vakmerőséggel és „pénzt vagy életet“ kér. És mi örömmel, boldogan áldozzuk fel életünket — mert muszáj — és a virágos ablakok édes illatárjában leheljük ki elhaló lelkünket... a közbiztonság óreinek szigorú védelme alatt...

Tolvaj elvtárs.

Hajmeresztő, kétségbeejtő zsarnokkodásokat tudnak mesélni szocialistáink a hatóságokról, közigaz-

gatási tisztviselők és a burzsoa basáskodó terrorjáról. És amíg mások szemében olyan könnyen meglátják a szálkát, a saját szemükben a gerendát sem veszik észre, sőt előszeretettel alkalmazzák saját népboldogító céljaikra, az erőszak fegyvereit. Persze az ellen a „burzsoának“ nem szabad feljajdulni, mert a vezérurak azt a tisztelekre, bölcs elvet vallják: hogy mi nekik szabad, azt nem szabad Jupiternek Ők nagy szenteskedve vizet prédikálnak, míg életük javát a boros palackok mellett töltik el. Meglehet, hogy ez az izlés és a taktika dolga, efelett tehát nem is vitakoznak. A terrort, az egyéni szabadság korlátozását mi is elítéljük, mint a mai kor, megvetendő durva eszközét, még akkor is — sőt talán leginkább akkor, ha nem szocialisták alkalmazzák ezt. De mit szólunk az alább következő, bántóan tragikomikus esethez:

Rutkovszky Ferenc, aradi rézöntő, feljelentette Mihály Arpad nevű alkalmazottját, aki a műhelyből hat korona értékű fémet lopott el; a kihallgatásnál, Mihály — a rendőrségen, — bevallotta a lopást azzal a kijelentéssel: „Kénytelen voltam a lopásra, mert a szakszervezet bizalmi férfiai terrorizálták, hogy lépjek be a szakszervezetbe, miután pénzem erre nem volt, kénytelen voltam lopni!”

Ezeket mondta Mihály Arpad. Lehet, hogy nem mondott igazat, de mért állott volna érdekében hazudni? Ezzel nem enyhítheti büntetését... Mi az igazság, a becsület és az egyéni szabadság jogátalában, tiltakozunk minden jogtalan terror és fegyver ellen, mely — mint a példa mutatja, — még lopásra is kényszerítheti az elvtársakat!

Az újságíró önérzete.

Nemcsak a közpályán, de az újságírás terén is különböző, sőt nagyon különböző egyénekre akadhatunk, de talán sehol sincs annyi alkalom a visszaélésre, mint éppen az újságírói pályán. A sajtó, — mondja egy rég bevált igazság, — a hatodik nagyhatalom. És ez nagyon találó. A sajtónak a társadalomban, a közéletben nemes és jelentős hivatása van. Felelem egyéneket a semmiségből, és meg is semmisítheti azokat, kik a társadalmi rend ellen vétnek és ezért viseltetnek sokan szeretettel, mások félelemmel a sajtó iránt. Ennek a nagy erkölcsi erőnek tulajdonítható aztán, hogy gyakran visszaélnek vele. Észköznek tekintik, a melylyel nem a közérdeknek szolgálnak, hanem saját énjüket tolják előtérbe, saját hiúságukat legezgetik. Sajnos a megélhetés küzdelme s a pénz csábító varázsa sokszor ugyan csak dominálja a tollforgató embereket de csak a léhákát, a könnyűvéreiket, mert a valódi, hivatásos újságíró itt is megőrzi a tisztességét s nem csinál aszerint hangulatot pro és contra, amint a tollát, vagy írását megfizetik. Mert régi dolog, hogy a papír türelmes; éppen úgy tovább terjeszti a jót, mint a rosszat, a valót ép úgy, mint a valótlan. A papír türelmének áldozata egy vidéki fiatal újságíró. A város egyik „nagyja“ ellen egy támadó, de valótlan cikket irt és a „város oszlopa“ a támadó hírlapíró egy másik lapban kinyitlerezte és kerekén kijelentette, hogy a cikkírórt valamelyik ellenség felbérlette. A szegény fiu védekezett. De nem hittek neki. Becstelennek tartották és azt mondták, hogy ő a tollat nem a tisztességes eszmék terjesztése eszközének, hanem revolvertnek nézi. Szóval elvették minde-nél: a becsületét. És mit tett a

szegény fiu? Semmit! Főbe lőtte magát. Önérzete kergette az öngyilkosságba. A fiut eltemették. S halála után kiderült, hogy a „város támasza“ tévedett. Az újságíró nem bérlette fel senki. S a „város díszé“-nek tévedése kioltott egy fiatal életet. S ki vonhatja felelősségre? Senki! Mert hiszen olyan sokan vagyunk! Egy emberrel, egy újság íróval, az eszmék és az elvek egyik névtelen fegyveresével lett csak kevesebb a világ...

Rumley Dawson.

No tessék, ime itt van a legújabb szenzáció. Rumley Dawson ur felfedezte, hogy minden hölgy tud fiut és leányt szülni egyaránt, de minden csak a naptól függ, levének fias napok, levének lányos napok, és így csak meg kell jegyezni a napot és minden teljesül. Ime ma már a golyát kormányozni lehet. De ez még nem nagy ujság, mert már egyszer Schenk professor feltalált ehhez hasonlót. Ő állapította meg: ha egy hölgy dinamit labdacot nyel, akkor vagy felrobban, vagy fiut szül. Más eshetőség nincs. Egy nő megkisérlette és tényleg két egészséges lánygyermeknek adott életet. Schenk professort elfeledték és helyébe jött Rumley Dawson, kinek találmánya felette zseniális, mert egy fiugyermekhez vagy leánygyermekhez csak ceruza és papír kell. Mi azonban azt hisszük a fiuhoz és lányhoz más is kell. Feltétlenül más...

Egyszer volt ur.

Egy vidéki városban egy munkás ember elemészette magát. E retentő perc előtt felvette ünneplő ruháját, elment egy előkelő étterembe és bőségesen vacsorát evett. Ingyen ette a vacsorát, mert zsebében mindössze 10 fillér, egy himlőoltási bizonyítvány és egy bucsuzólevél volt. Mire kifogyott poharából az utolsó csöpp bor, felhuzta zsebében a revolvert, aztán Homer nyugalmával roncsolta szét agyát. Ki értheti, hogy mire volt jó ennek az embernek az a bőséges vacsora, amit az irtózat perceiben az Ursten számlájára rendelt. Mire? Hm! egyszer életében dusan megrakott asztalhoz akart ülni egy szegény Lázár; jó akart lakni, élvezni az élet gyönyöreit, amiket nem ismert; csak a nyomort, a szenvedést ismerte; ur akart lenni, legalább annyira, amennyire a siralomház áldozatai urak...

A dajkák.

Nagy baj van nyájas olvasó, nagyon nagy. A fővárosi dajkák forronganak, szocialistáskodnak. A dajkák valóban szemtelenek, ha a nagyságuk szempontjából nézzük követeléseiket. Hogy egy dajka a maga gyermekét is látni akarja, sőt gyermeke apjának látogatását is követeli: egyszerűen szemtelenség. Talán szalont is akar cselédszoba mellett? Igaz, hogy a nagysága halálra reszketne, ha elvinnék tőle a gyermekét és nem járhatna hozzá a férje, mint az néha ő nagyságának életében meg is történik. Például a férje bankpenztárnok, és egy derűs napon, bucsút vesz a kapuféltől és áthelyezteti önmagát, szabadabb levegőre, az operenciás tengeren túra és a gyermeket, mint ilyenkor szokás, internátusba kell adni. Akkor a nagysága szocialistáskodik: szidja a világot, a szentekkel kankánt jár és feljajdul: istenem a családi életet is csak pénzes embereknek mérik. — Nos, hát a dajka is csak azt pretendálja, hogy némi kis része lehessen a családi intimitásban.

Vagy talán nincs hozzá joga, mert szegénysége tiltja? Az emberi követelését azonban mégis csak szemtelennek találják, mivel nálunk más-képen mérnek gazdagnak, szegénynek... Az egyenlőséget pedig majd csak száz és száz év múlva ismerik meg, amikor már nem térhetnek majd ki, kényszerítő hatása elől... *Katé.*

Irodalom, művészet.

Május.

Köszöntünk szép Május
Gyöngyvirágos képe!
A te mosolygásod
Lelkünk ébredése.
Rügyfakasztó élet,
Virág illatárja,
Elzsibbadt szívünket,
Kéjével átjárja.

Dermesztő tél után
Jelensz meg minálunk,
Mikor még nyomasztó
Gondokat hord vállunk;
Mikor reményünk is
Oly nehezen fakad:
Szívünk sajtó sebet
Csokolja sugarad...

Oh, hozz feltámadást,
Fényes kikeletet,
Ennek a hazának
Mely annyit szenvedett.
Söpörd a téli gázt,
Oszladsd el boruját,
S virágidből fond meg
Hazám koszoruját!

Fülei Sz. Lajos.

A legjobb szerződés. A legjobb szerződést kétségtelenül *Heves Béla* szatmári szinigazgató kötötte, társulatának eddig volt primadonnájával, *Balla Mariskával*, akit e héten vezetett oltárhoz, hogy Hymen láncával örökre társulata tagjai közé szerződtesse. Ez őszinte szerelmen alapuló, életfogytiglan tartó szerződéshez szívesen gratulálunk a boldog párnak.

Polgár Károly kitünő szintársulatával vasárnap tartotta utolsó előadását Nagybecskerekben, honnét most Bajára teszi át állomását, hol az új nyári szinkört ünnepélyesen fogják megnyitni.

A budai szinkör megnyitása. *Krecsányi Ignác*, a temesvári színház érdemekben gazdag igazgatója, szombaton vonult be a krisztinavárosi szinkörbe, ahol régi hive, a budai közönség meleg szeretettel és zajos ovációkkal fogadta a megnyitó előadást.

Ujvidéki színészet. *Kövessy Albert* elsőrangú szintársulata este-ről-estére aratja a jól megérdemelt sikereit. Vasárnap este a *Kivándorló*-t mutatták be frenetikus sikerrel. A szereplők mindannyian művészi oldották meg nehéz feladatukat a különösen a Tury párt illeti az ismerés subtilis és graciózus alakításukért; *Szöke Sándor*, *Szöke Gizi*, *Nickyné Ilona* és *Heltai Hugó* derekasan álltak meg a helyüket. A közönség a szereplőket zajos ovációban részesítette.

NYILT-TÉR. *)

Nyilvános köszönet.

Guttermuth János országszerte jól ismert műfog-speciálistának bámulatos kezűgyes-sége, valamint lelkiismeretes munkája elismerésért hálás köszönetet mondunk.

Guttermuth János ur a magam, valamint nőm részére teljes fogsort készített. A fogsorok kitünően beváltak és teljesen pótolják elvesztett saját fogainkat. — Ezt a köszönetet egyrészt hálából nyilvánítjuk, másrészt pedig azért, hogy felhívjuk a m. t. közönség ama részének figyelmét, amely szintén foghiányban szenved arra, hogy teljes bizalommal forduljanak GUTTERMUTH JANOS-hoz. kinek fogorvosi és fogtechnikai rendelő intézete Budapesten, VII. ker., Baross-tér 20. szám alatt van.

Teljes tisztelettel
Neuburger Ferenc és neje.

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

**A vidék.
Kaszinók, olvasókörök.**

A budapesti bakkarat-botrány kapcsán napirendre kerültek a kaszinók és olvasókörök s az elfogult szemek csodálatosképen csak a kártyázást látják meg e társadalmi egyesületekben. Egyebet nem.

A vidék csöndes társadalmának egy helye van, ahol békén találkozhatunk, művelődhetünk. Ezt akár olvasókörnek, akár polgári körnek, akár kaszinónak nevezik, vagy egylet és gazdakör a neve, az a hivatása, hogy a társadalmi békét megerősítse, fenntartsa s emellett a közművelődés lassu és áldásos folyamatát közvetítse.

A magyar vidéki városok e feladatnak híven és becsületesen meg is felelnek. Társadalmi egyesületeikben békén férnek meg egymással a kereskedők az iparosokkal, a latájnerek a dzsentrivel, a zsidók a keresztényekkel, a doktorok páciensekkel s az ügyvédek az alperesekkel. Működésük természetszerűen csendes és eredményteljes, mint minden becsületes munkáé. Nem nagyon szerepelnek a nyilvánosság előtt, csak olyankor, mikor közgyűlést tartanak vagy mulatságot rendeznek tagjaik részére. Arról unalmas volna tudomást adni, hogy ezek az egyesületek a jótékonykodás terén kiváló működést fejtenek ki. Ők az elsők, amikor valamelyik jelesünknek szobrot emelnek, hogy adományait beüdvözik, a ligák és jótékony mozgalmak első sorban hozzájuk fordulnak és nem hiába. Ott vannak a könyvkiadók első vásárlói között, s gazdag könyvtárakat a tagok családjai ugyan-csak olvassák s ezáltal művelődnek. A lapoknak hűséges előfizetői, minden diszmű hozzájuk megtalálja az utat s ha egyéb érdemük nem is volna, a hazai kultúra terjesztése körül állandó és áldozatkész működésük is elég ahhoz, hogy a vidéki egyesületekről elismeréssel emlékezzünk meg.

Hazafiasság tekintetében pedig a hátor és éber őrszem szerepe az övék. A nemzetiségiek által lakott

területeken féltő gonddal örködnek azon, hogy a magyar ellen agyarkodókat s aknamunkát végzőket kiközösítsék kebelükből. Nemzeti szempontból a magyarság alkuvást nem tűrő védelmezői az egyesületek s ezért is dicséret illeti meg őket.

Hogy kártyáznak, az nem baj A kártya, ha kellő mérséklettel játszanok, még nem haszárjáték, inkább szórakozás és üdítő. S ha valahol túlzásba is viszi egy-két oda tévedt s oda nem való ember, ezért nem szabad elítélni a vidéki olvasóköröket, amelyek szétzüllött társadalmi életünk összetartó elemei. Nem szabad ezért a kaszinókra pereátot kiáltani.

Mert ez annyi volna, mint a beteg gyereket agyonütni a betegségeért. A betegségből ki kell gyógyítani az egyesületeket. Szerencsére, a legtöbb egészséges, csöndben hasznos és áldásos kulturamunkát végez, amelyekért nem kárhoztatás, hanem elismerés dukál.

HIREK.

A hétről.

Facsemete vásár.

(Jelenet. Történik a vásártéren.)

A vevő: Hogy ez a hitvány fa?

A kofa (köp egyet): Az ilyen kérdésre nem felelek.

A vevő (meghajol): Alázatos szolgálja, kedves kofa nagysága hogy méltóztatott aludni? Mit méltóztatott álmodni? Ha szabad alázatosan kérdezem, hogy kegyeskedik adni ezt a gyönyörű szép nagy fát?

A kofa: Ilyen gorombaságra nem felelek. Te cudar jószág!

A vevő: Hát kedves komámasszony, hogy adja ezt a facsemetét?

A kofa: Ez már beszéd! Három korona.

A vevő: Egy kicsit drága, édes jó komámasszony, adok érte 1 koronát.

A kofa: Persze, akkor nem volna drága egy-e, ha te is rajta lógnál! Te rongyos koldusfajzat, egy koronát mersz igérni ezért a szép jószágért?

A vevő: No né, hogy heneceg a vén pálinkás tyuk, mert most már csak neki van facsemetéje az egész piacon.

A kofa: Tyuk az öreganyád, az a vén...

A vevő (kiabálva): Ne merje az anyámat szidni. Ha azt nem nézném, hogy piacon vagyunk, menten kitaposnám a kendőjét. Nyomorult bestia, rongyos, cafrang, kócos dög! Szerencsése, hogy nincs rossz kedvem, különben ugy összeszidnám maga vén ténén, maga... maga... Nagy Irma...

A kofa: Hát miért nem szól mindjárt a nagysága? Miért nem beszél mindjárt rendes hangon! Béküljünk meg no! Mennyit ad érte?

A vevő: Kilencven fillért!

A kofa: Itt fusson ki mind a két szemem, ha magamnak többé nincs! Rothadjon le mind a három kezem, ha odaadom annyiért.

A vevő: Pedig nem adok többet!

A kofa: Nem? Igazán nem? Isten neki, hat vigye el. De csak a nagyságának adom, mert látom, hogy milyen fati uri asszony. Nekem már ilyen bolond szokásom van, hogy inkább veszteségre adom oda a portékát, csak hogy finom kundsajtjaim legyenek... *Katé.*

Dr. Hönig Jzso

Villanygyógyító- és Röntgen-intézete.

Elektromágneses gyógyítás

magas feszültségű áram, kék fénykezelés, villamos fényfürdők és az összes egyéb villamos gyógy módok

BUDAPEST, IV., Károly-körút 24. 1/1. Lift.

Telefonszám 102-39.

Bevált gyógy mód minden idült bajnál.

Uj FINSSEN-féle ivlámpafürdők

sikerrel alkalmazva szivbajok, véredényelmeszesedés, szivszorongási rohamok, szivzombajok és ideges szivbaj ellen.

Rendelés délelőtt 8-11-ig, délután 2-6-ig. Kívánatra prospektus.

A József-körút látványossága.

Naponta százával csoportosul a sétáló közönség a József-körúton levő

Simplon kávéház teraszra

előtt, mely a maga nemében gazdag, buja növényzetével, művészi izléssel elrendezett cserjéivel, valódi ideális Otthont nyújt vendégeinek, kik a kitünő italok, pontos, udvarias kiszolgálás és tisztességes árak előnye mellett, még a főváros nyüzsgő és pezsgő életének megfigyelésében is kellemes szórakozást találhatnak. A **Simplon-kávéház** teraszra olyan látványosság, melyet ugy a fővárosi mint a vidéki közönségnek érdemes megtekinteni.

Blum Lajos

kőfaragó- és sirkőüzlete

Budapest, VIII., Köztome ő-ut 4. szám.

Magyar művészek által tervezett művészi sirmélekek állandó kiállítása. Márvány, gránit- és syenit

SIREMLÉKEK

egyszerű és díszesebb kivitelben kapható

Fogak

és fogsorokat, szájpadiás nélkül a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitünő 10 évi szavatosság mellett készit

Guttermuth János

mű-fog speciálista

BUDAPEST, VII. Baross-tér 20. I. Jobbra 3.

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni. mert ketten vagyunk e házban. — Erkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék. Telefon 159-63

Szivbajok és véredényelmeszesedés ellen Finszen-féle ivlámpafürdők alkalmaz dr. Hönig Jzso villanygyógyító intézetében (Budapest, IV., Károly-körút 24.) Ezt az eljárást a koppenhágai Finszen intézetben több mint ezer szivbetegnél sikerrel alkalmazták, hazánkban először dr. Hönig próbálta ki és a javult és gyógyult betegek egész sora igazolja ezen kényelmes és fájdalomtalan gyógyeljárás sikerét szivbillentyűbajok, szivzombajbetegedések, véredényelmeszesedés ideges szivbaj és szivszorongási rohamok (asthma, angina ectopis) esetében.

LÓWY JÓZSEF Sirkőraktárában

Budapest, II. kerület, Fő-utca 88. szám. (Pálffy-tér mellett) saját házában.

10 K-tól feljebb remek kivitelű sirkővek rendkívül nagy választékban kaphatók.

Minden e szakmába, vágó munkák, temetői, javítások vésségek és aranyozások jutányosan és lelkiismeretesen készülnek.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

ÁGNES-

lygunk mohai
lygunk mohai
lygunk mohai
lygunk mohai

forrást, ha gyomor-, bél-, és legesőhurttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állnak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a beuue foglalt gyógyoknál fogva kitünő szoro a legkülönbébb gyomor-, légeső-, és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségek, mint typhus, cholera, megkíméltek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval feltett víznel, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. — A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. **Kedvelt borvíz!**

Haramia a Bakonyban. Fejér vármegyével együtt négy vármegye csendőrsége, körülbelül kétszáz ember van mozgósítva egy veszedelmes gonosztevő, többszörös rablógyilkos kézrekerítésére, aki több, mint egy hónap óta tartja rettegésben a Bakonyvidék lakóit. A hajszá már megindult és a valószínűleg Fejér vármegye déli részén rejtőzködő bandita körül mind szűkebb lesz a vasgyűrű, melyet a Budapest, Komárom, Székesfehérvár és Veszprémből elindult csendőrök alkotnak. A veszedelmes gonosztevő kézrekerítésében résztvesznek a Dunántul városainak rendőrsége is. Nagypál Antal 26 éves zentai illetőségű ember a keresett gonosztevő, aki különböző bűncselekményért már több ízben volt büntetve. Nagypál Antal a múlt év októberében Komáromban betörést követett el, de tettenérték és menekülnie kellett. Menekülés közben egy tűzérzászlós utját állta. Nagypál Antal revolvért rántott elő és a tűzérzászlóst hasba lötte. A támadt zürzavarban sikerült megugrania. Ez év február 9-én Vácson a piacon egy rendőr felismerte és letartóztatta a veszedelmes embert. Február 14-én, amikor Vácra szállították Komáromba akarták szállítani Nagypál Antal utközben leugrott a robogó vonatról és daczára, hogy fején súlyosabb sérülést szenvedett a fejérmegyei Szár községbe vászorgott, ahol egy vasúti őrház kutyánál vérző fejét megmosta és bekötözte. Innen a tarjáni erdőbe ment és Tolna község határában egy doronggal felfegyverkezve a kocsin vásárra igyekvő mesterembereket támada meg és rabolta ki. Az így szerzett pénzből revolvért vásárolt és a Tataháza község határában két egymást követő szombat este négy bányamunkást rabolt ki és tőlük 400 koronánál több pénzt vett el halálos fenyegetésekkel. Folyó hó 21-én Vértessomlyó község határában meggyilkolta és kirabolta Ziperer Jakab kereskedőt, aki vásárra igyekezett. A bandita félelmet nem ismerő bátorsággal követi el gaz tetteit. A hatóságok azt remélik, hogy legközelebb már kézretudják keríteni a gonosztevőt, mert ekkorra a kör össze fog érni és ebből menekülni a lehetetlenséggel határos. A nyomozó hatóságok a következő körözvényt tették közzé:

Nagypál Antal betörések, lopásokkal, zsarolással, emberölés kísérletével és súlyos testi sértésekkel, továbbá rablásokkal és rablógyilkossággal van gyanúsítva. Fegyházviselt gonosztevő, kinek személyleírása a következő: zentai születésű, 160 cm. magas, széles vállú, erős, testalkatú, kerekarcú, egészséges arcszínű, barnahajú, alacsony homloku. rendes orru és szája, bajusza barna,

középnagysága, arca valószínűleg borotvált, álla gömbölyű. Bal szeme felett csekély forradás, bal karján tetoválás és bal hüvelykujján szintén forradás látható. Munkásruhát visel, hamis neveket használ. Egy kihallgatás alkalmával magát Halász Sándornak és medgyesi születésűnek vallotta. Minthogy legutóbbi szökése alkalmával a vonatról fejjel ugrott le, fején valószínűleg szintén sebhely látható. A Bakonnyal összefüggő tatabányai erdőszegben tartózkodhatik. Alandóan fegyvert visel, jó lövő és igen elszánt egyén, miért is elfogatása nagy elővigyázatot igényel.

Katzerhez a Megóvándókkal. Bundák, ruhák, szőnyegek, stb. elismert legjobb módszer, első intézet (R. T.) Budapest, VI., Ó-utca 44. Telefon: 21-98.

Grünwald József
kárptos és díszítő
VII., Vörösmarty-utca 4.

Készít mindenféle napellenző ponyvákat kávéházak, vendéglők, szállodák és üzletek valamint villák részére. 30 éves gyakorlat. A legtöbb Budapesten és az országban használatban levő napellenző ponyvák készítője.

Hodosi A.
Aréna kávéházában!

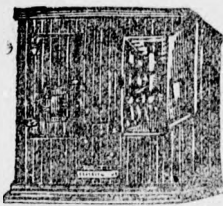
(Aréna-ut és Damjanich-utca sarok)

Május 1-től kezdve minden este külföldi körutjáról visszaérkezett **hirneves**

Rácz Gyula

teljes zenekarával hangversenyez.

50 % jégmeztakarítás! — 40 % ármeztakarítás!

Érhető el
Mendelovits Farkas
Bpest, Vas-u. 11
által feltalált speciális husipari
amerikai jég-
szekrényvel.:

Öt évi jótállás. — Költségvetés ingyen.
Számítalan elismerő levél.

Kiadja:

A „Napló“-újságvállalata.

Gyerünk a

„Gambirinus“ étterembe
Erzsébet-körut és Wesselényi-utca sarok. — Az első közönség találkozó helye.
Naponta nagy katonazene.
Hetenként háromszor a budapesti 1. honvéd gyalog-csod zenekara játszik, dezséri Bachó István katonagy. vezetésével.
Elsőrendű étterem. Kitti konyha. Pompás italok

Prenner József mű- és épület-lakatos
Budapest, VIII., Üllői-ut 58. (Futó-u. sarok.)
Készít: lépcső- és erkély-korlátokat, kapukat, sarkkerítéskéket. — Kovácsolt vasszerkezeteket. — Tűzhelyek minden nagyságban állandóan raktáron vannak. Telefon 59-94.

„Riviera“ Budapesten.

Tisztelettel értesítjük nagybecsült vendégeinket, hogy a vezetésünk alatt álló „Riviera kávéház“ terraszát (VII., kerület Aréna-ut 19. alatt) nemcsak kétszeresen megnagyobbítottuk, hanem oly dusan elláttuk virágokkal és délszaki növényekkel, hogy ott mindenki a legkellemesebb üdülőhelyet megtalálhatja és minden este elsőrendű cigányzenekar hangversenyében gyönyörködhetik.
Számos látogatásért esd
Kovács és Róna
tulajdonosok.

Természetes torró-meleg kénese forrástó

a Thermál-szálloda földszintjén, iszapborogatások, kő- és kádfürdők a Nagyszálló földszintjén. Gondos pensio. A téli évadra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai Szent Lukács-fürdő igazgatóságához.

Kristály

forrás-ásványvíz ötvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz.

Szülők figyelmébe!

Chicces fiú és gyermek ruhák minden alkalomra 4 firtól feljebb dus választékban kaphatók

Pollák J. József fiú és gyermek ruha speciálisanál
Bpest, Erzsébet-körut 7.
A New-York palota mellett.
Egyes mosónadrág 65 kr.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXIV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1909. május hó 19. és 21-én tartatik meg. A huzások a Magyar Királyi állami ellenőrző hatóság, és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1909. évi április hó 25-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lukács. Hazay.

BÖR és talp, legjobb gyártmányok cipőtársak részek

saját készítmény, óriási választékban, daczára a nagy drágulásnak, rendkívül olcsó árban kaphatók.
Gyöngy Sándor bőrgyári raktárában
BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1.
Elismerő oklevéllel kitüntetve 1904-ben.
Képes árjegyzék ingyen.

Figyelem! Figyelem!

Bármilyen üzletet bárhol helyben vagy vidéken eladni vagy venni akar, az forduljon bizalommal legjobb hírnevű irodámhoz. Üzletvevők nálam csak 2%-ot fizetnek bármilyen üzlet után.

dícsádi

Deák László

üzletek eladási ügynöksége

Budapest, VII., Hársfa-utca 18.
Válaszbélyeg.

Jászapáti

Kaszás Lajos

ETTERME

Budapest, VII., Rákóczi-ut 46. sz.

A fővárosi és vidéki közönség kedvenc találkozó-helye. Pompás magyar konyha, saját termései a laton vidéki borok, figyelmes kiszolgálás.

Gyógyforrás-szálloda

Budán, Lukácsfürdővel szemben

Putzer György

nagy étterme

V., Váci-körut 14.

Minden este elsőrendű cigányzenekar

GASSNER testvérek

Budapest, IV., Gizella-tér 2.

Szőnyegek, függönyök, terítők, pokróczok és butorszövetek legolcsóbb árban.

LEGSZEBB .. LEGJOBB ... LEGOLCSÓBB
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Összeosztható vaságy kivétel 3 matraczal 10 firt.

Sodronyágybetétek méret szerint 5 firtól feljebb.

GICHNER JÁNOS
ágynemű-, réz- és vasbutor-gyáron
szőnyeg, függöny, pokrócz, terítő stb. nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körut 20.
Fióküzlet:
Rákóczi-(Kereposz)-ut 86.
Gyár: Kertész-utca 7. és 9.
Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök.
Mog nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszadom.

Roletták 2 firtól feljebb.

Mindenki,

aki olcsón jó ruhát akar vásárolni, ajánlatos tudni, hogy divatszertű, jó szabású és kitűnő kivitelű férfi-, fiú- és gyermekruhák :: a legjobb körökben elismert. ::

KELLER B. LIPÓT UTÓDA

HELLER JAKAB

férfiszabó - mester, Budapest, VII., Rákóczi-ut 13. sz. a.
lévő férfi ruha-üzletében kaphatók.

Ugyanitt

angol és francia, valamint bel-földi divatszövetekben dus választék.

Külön mérték osztály.

Nyomatott Neuwald Illésutódai könyvnyomdájában, Budapest, VIII., Üllői-ut 48. szám.